Утвърдил: ……..

Декан

Дата: .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет: Славянски филологии

Специалност: *(код и наименование)*

СЛ	И	Ф	0	5	0	1	2	5

Български език и литература и история

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	П	1	7

Свободноизбираема дисциплина: Развиване на медийна грамотност чрез обучението по български език

СИД група II

(код и наименование)

Преподавател: проф. д-р Деспина Василева

Учебна заетост	**Форма**	**Хорариум**
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	5
	Доклад/Презентация	10
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	15
Обща извънаудиторна заетост		**30**
ОБЩА ЗАЕТОСТ		**60**
Кредити аудиторна заетост		**1**

Кредити извънаудиторна заетост	**1**
ОБЩО ЕКСТ	2

№	Формиране на оценката по дисциплината[1]	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	15%
2.	Решаване на казуси	35%
3.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Свободноизбираемата дисциплина има за цел да формира у студентите както тяхната собствена медийна компетентност, така и педагогическата им готовност да развиват медийна грамотност у учениците. В контекста на съвременната дигитална и комуникационна среда програмата съчетава теоретични постановки и практически подходи от областта на езиковото обучение, медийните изследвания, психологията и педагогиката.

Предвижда се запознаване на студентите с основни понятия като „медийна среда“, „медийна култура“, „дигитална и визуална грамотност“, както и с различни видове медийни текстове и стратегии на въздействие. Специален акцент се поставя върху критическия анализ на медийно съдържание, разпознаването на манипулации, дезинформация и фалшиви новини, както и върху езиковите и стилистичните особености на медийната комуникация. Изследват се възможностите за интегриране на медийната грамотност в обучението по български език чрез съвременни методически модели и интердисциплинарни подходи.

Програмата има ясно изразена практическа насоченост. Студентите разработват и анализират учебни дейности, създават собствени методически решения (уроци, задачи, проекти), анализират и създават форми за оценяване на медийната грамотност. Програмата допринася за подготовката на съвременни учители, способни да ориентират учениците в сложната информационна среда и да формират отговорни и медийно грамотни граждани.

Предварителни изисквания:

В свободноизбираемата дисциплина могат да се включат студенти от 4. курс от специалността „Български език и литература и история“.

Очаквани резултати:

Придобиват се задълбочени знания за същността на медийната грамотност, медийната култура и съвременната медийна среда, както и за ролята на обучението по български език за развиване на медийна култура.

[1] В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Изследват се и се разбират основните характеристики на различните видове медийни текстове и механизмите на медийното въздействие.

Изграждат се умения за критически анализ и интерпретация на медийно съдържание, включително разпознаване на манипулативни техники, дезинформация и фалшиви новини.

Придобива се педагогическа компетентност за интегриране на медийната грамотност в обучението по български език чрез подбор на подходящо съдържание, методи и форми на работа.

Овладяват се умения за конструиране на уроци, учебни дейности и задачи, насочени към развитие на медийна грамотност у учениците.

Овладяват се методи и инструменти за оценяване на медийната грамотност, включително разработване на критерии, рубрики и практически задания.

Учебно съдържание

№	**Тема:**	**Хорариум**
1.	Медийна среда и форми на грамотност	2 ч.
2.	Медийна култура в часовете по български език	2 ч.
3.	Визуална грамотност и медийна среда	2 ч.
4.	Групи умения в областта на медийната грамотност	2 ч.
5.	Медийна манипулация чрез и на текст	2 ч.
6.	Медийният текст в обучението по български език	2 ч.
7.	Оценяване на медийната грамотност	2 ч.
8.	Критическо мислене и анализ на медийни послания	2 ч.
9.	Фалшиви новини и дезинформация – разпознаване и противодействие	2 ч.
10.	Езикът на медиите – стил, внушение и реторични техники	2 ч.
11.	Дигитална грамотност и онлайн комуникация	2 ч.
12.	Социални мрежи като образователна и комуникационна среда	2 ч.
13.	Създаване на ученически медийни текстове (статии, блогове, видеа)	2 ч.

14.	Етични норми и отговорност в медийната комуникация	2 ч.
15.	Интердисциплинарни връзки между медийната грамотност и обучението по български език	2 ч.

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Медийна среда и форми на грамотност. Визуална грамотност и медийна среда
2.	Групи умения в областта на медийната грамотност
3.	Медийна манипулация чрез и на текст
4.	Медийният текст в обучението по български език
5.	Оценяване на медийната грамотност
6.	Критическо мислене и анализ на медийни послания
7.	Езикът на медиите – стил, внушение и реторични техники
8.	Дигитална грамотност и онлайн комуникация
9.	Социални мрежи като образователна и комуникационна среда
10.	Създаване на ученически медийни текстове (статии, блогове, видеа)
11.	Интердисциплинарни връзки между медийната грамотност и обучението по български език

Библиография

Основна:

Василева, Д. (2022). Равнища на медийната култура на учениците (Проучване). *Български език и литература, 66*(1), 68-81. doi:DOI https://doi.org/10.53656/bel2024-1-5D

Василева, Д. (2025). Гражданска компетентност в дигитална медийна среда чрез обучението по български език. София: Полис.

Гецов, А. (2018). Апозитивните словосъчетания като средство за създаване на фалшиви новини. *Медии и комуникация на 21. век, 2*, 80-84.

Данов, Д. (2020). *Медийната грамотност: преосмисляне на опита.* София: Университетско издателство „Свети Климент Охридски“. Извлечено от ISBN 978-954-07-4912-9

Деянова, Л. (2020). „Човешкият капитал“, Образователни реформи и възпроизводство на неравенства. *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, Социология,* 37-59.

Иванова, И. (2022). Нарастващата роля на електронните медии за медийната грамотност на публиката в епохата на информационната криза. *Медиалог*(8), 227-253.

Мавродиева, И. (2019). Медийна екология и дигитална медийна грамотност. *Проблеми на постмодерността, 9*(1), 112-131. doi:ISSN: 1314-3700

Падешка, М. (2015). Трансверсални аспекти на уменията за работа с текст. *Български език и литература*(5), 460 - 477.

Пейчева, Д., & Керанова, Д. (2020). Екологични измерения на медийните реалии в „пост-интернет“ обществото в България. *Реторика и комуникации, 42*, 30-47. Извлечено от ISSN 1314-4464

Цветкова, М. (май 2011 г.). Внимателна употреба на понятието „информация”. *Медии и обществени комуникации*(10).

Допълнителна:

Allcott, H. M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives, 31*(2), 211–236.

Apfelbaum, K. S., Klein-Packard, J., & McMurray, B. (2021). The pictures who shall not be named: Empirical support for benefits of preview in the Visual World Paradigm. *Journal of memory and language, 121*, 1-16.

Buckingham, D. (2009). The Future of Media Literacy in Tthe Digital Age: Some Challenges for Policy and Practice. *Medienimpulse*.

Facione, P. (1989). Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction. *Research Findings and Recommendations.*

Haider, J., & Sundin, O. (2022). *PARADOXES OF MEDIA AND INFORMATION LITERACY. The Crisis of Information.* London: Routledge. doi:10.4324/9781003163237

Kalina, C., & Powell, K. C. (2009). Cognitive and social constructivism: Developing tools for an effective classroom. *Education, 130*(2), 241-250.

Livingstone, S. (2004). Media literacy and the challenge of new. *Communication review, 1*(7), 3-14.

Mineva, S. (2017). Technologies, humans, and ethics in the knowledge based. *XIV International Scientific Conference Mnegement and Engineering '17*, (стр. 401–411). Sozopol.

Moore, B. N., & Parker, R. (2012). *Critical thinking.* McGrow-Hill.

20.05.2026 г.

Съставил:
проф. д-р Деспина Василева

Учебната програма е приета на заседание на ФС на ФСлФ с протокол № 6 / 9.06.2026 г.